

his VOICE

2Vn

12Vn

10VI

P O L S K O
Zygmunt Krauze, Pawel Szymański,
Tomasz Stańko, Robotobibok, Psychic TV

česká hudba|2004

nedílná součást evropské kultury

Program MK ČR pro podporu české hudby v roce 2004
Pod záštitou prezidenta republiky Václava Klause
a Viciane Reding, členky Evropské komise

Z Á Ř Í - Ř Í J E N 2004

výběr projektů zařazených do programu

FESTIVALY

ČESKÁ REPUBLIKA

1. 3. - 31. 10., Plzeň a další města ČR
Smetanův klavír

28. 8. - 26. 9., Javorník, Mikulovice, Jeseník
12. MHF Karla Ditterse z Dittersdorfu

14. - 28. 9., Praha, Stará Boleslav
13. MHF Svatováclavské slavnosti 2004

17. 9. - 15. 10., Vysoká u Příbrami, Třeboho
10. Hudební podzim 2004

24. 9. - 3. 10., Praha, Brno, Plzeň a další města ČR
Slet bubeníků 2004

BRNO

22. 9. - 9. 10.
39. MHF Moravský podzim 2004

ČESKÉ BUDĚJOVICE

20. 8. - 11. 9.
15. Hudební slavnosti Emy Destinnové

HRADEC KRÁLOVÉ

15. 9. - 8. 10.
Hradecké hudební dny

KARLOVY VARY

4. - 6. 9.
Mezinárodní folklorní festival

KROMĚŘÍŽ

6. - 23. 9.
Kroměřížské hudební léto 2004

MIKULOV

3. - 5. 9.
6. MF pěveckých sborů Kampanila '04

NELAHOZEVES

21. 3. - 30. 10.
11. HF Dvořákova hudební Nelahozeves

OLOMOUC

6. 7. - 28. 9.
Festival Baroko 2004

PRAHA

5. 8. - 23. 9.
**9. Mezinárodní varhanní festival
k počtě Petra Ebena**

12. 9. - 1. 10.
14. MHF Pražský podzim 2004

13. 9. - 16. 10.
19. MHF Struny podzimu 2004

16. 9. - 16. 11.
5. MHF Nekonenční žižkovský podzim

24. - 26. 9.
Vejsvodova Zbraslav

10. 10. - 28. 11.
**7. MF koncertního melodramu
Český melodram světa**

SLANÝ

11. 9. - 12. 10.
**Koncerty v rámci Roku České hudby
a Dnů evropského dědictví**

Z DALŠÍCH KONCERTŮ

BRNO

19. 10. **Dvě jubilea - T. Schaefer a L. Janáček**
22. 10. **Ženské a mužské sbory**

HRADEC KRÁLOVÉ

14. 10. **Americký klub dam**

OLOMOUC

28. 10. **Slavnostní koncert ke státnímu svátku ČR**

OPAVA

22. 9. **Petr Kotik - Autorský večer**

PLZEŇ

7. 10. **Koncert z děl západočeských skladatelů**

PRAHA

11. 9. **Musica Florea**
11. 9. **Den České filharmonie**
12. 10. **Slavnostní koncert k 70. výročí FOK**
14. 10. **Rebelující dámy české hudby**
17. 10. **Jan Dismas Zelenka**
24. 10. **Česká filharmonie a Pražský
filharmonický sbor**

ZLÍN

30. 9. **Dvořákova raná tvorba**
7. 10. **Česká hudba 2004**

OPERA-BALET

ČESKÁ REPUBLIKA

1. 9. - Olomouc
T. Hanzlík: Yta innocens

20. 9. - Olomouc
J. Krček: Nevěstka Raab

23. 9. - Brno
Baletní večer - Pražský komorní balet

10. 10. - Opava
A. Dvořák: Rusalka, premiéra

10. 10. - Ústí nad Labem
O. Nedbal: Z pohádky do pohádky

BELGIE

30. 10. - Antverpy
L. Janáček: Její pastorkyňa, premiéra

FRANCIE

8. 10. - Toulouse
L. Janáček: Její pastorkyňa, premiéra

28. 10. - Paris
L. Janáček: Káťa Kabanová, premiéra

NĚMECKO

26. 9. - Bonn
L. Janáček: Z mrtvého domu, premiéra

29. 9. - Freiburg
A. Dvořák: Rusalka, obnovená premiéra

2. 10. - Koblenz
B. Smetana: Prodaná nevěsta, premiéra

21. 10. - Braunschweig
L. Janáček: Věk Makropulos, premiéra

VELKÁ BRITÁNIE

15. 9. - London
B. Martinů: Řecké pašije, premiéra

31. 10. - London
**L. Janáček: Příhody lišky Bystroušky,
premiéra**

Hlavní mediální partner:

Mediální partneri:

ČESKÝ ROZHLAS

MEZZO

Zlaté stránky
a MEDIATEL

LPC

TR. POKRAČENÍ

Prager Zeitung

RESPEKT

globe

HARMONIE

HudebníPortál.cz

UN

cezech music

TIME IN

Cashington

PRAGUE CULTURE

TEBO

Partneri:

JCDcazar

CECITA

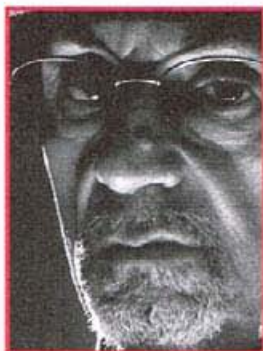
místní kultura

EURO

Česká televize

ČESKÁ ČESKÁ

sat

HIS VOICE 5/2004

- 2 **Ze všech stran**
Glosář ze světového tisku [Adam Javůrek]
- 4 **Držím se vlastních posedlostí**
rozhovor s polským skladatelem Zygmuntem Krauzem [Miroslav Pudlák, Matěj Kratochvíl]
- 7 **Polská škola**
[Martin Smolka]
- 10 **Generace 51-71**
Co lze dnes najít v polské hudbě [Matěj Kratochvíl]
- 12 **Pavel Szymański v útržcích**
[Martin Smolka]
- 14 **Kraftwerk a Stockhausen jsou nám bližší než současný elektronický design / rozhovor s kytaristou skupiny Robotobibok Maciekiem Baczykem**
[Lukáš Jiříčka]
- 16 **Tomasz Stańko**
Splétá se ve mně tvůrce a lídr s improvizátorem... [přeložil Lukáš Jiříčka]
- 18 **Cesty polského hip-hopu**
[Karel Veselý]
- 20 **Několik jmen na polské industriální scéně**
[Petr Ferenc]
- 22 **Ženy, děti, voda**
Writing to Vermeer opět na scéně [Tereza Havelková]
- 24 **Mezi Dakarem a Káhirou**
Youssou N'Dour natáčil s egyptskými smyčci [Petr Dorůžka]
- 26 **Psychic TV – Temple & Atonal**
[Petr Ferenc]
- 28 **Forfest 2004**
[Radim Bačuvčík]
- 29 **recenze CD**

obsah

HIS VOICE 5/2004. Časopis pro současnou hudbu. Vydává Hudební informační středisko o.p.s.
 • **Redakce:** Tereza Havelková: havelkova@hisvoice.cz (šéfredaktorka) • Matěj Kratochvíl: kratochvil@hisvoice.cz
 • Ivo Medek: medek@jamu.cz • Petr Ferenc: ferenc@hisvoice.cz • Adam Javůrek: javurek@hisvoice.cz • Hynek Dedecký: dedeck@hisvoice.cz (redaktoři) • Jan Vávra: vavra@hisvoice.cz (produkce a PR) • **Grafická úprava:** Daniela Kramerová
 a Pavel Křivka • **Titk:** První dobrá s.r.o. • **Adresa redakce:** Besední 3, 118 00 Praha 1, tel.: 257 312 422, fax: 257 317 424, e-mail: redakce@hisvoice.cz, www.hisvoice.cz • **Cena jednoho výtisku:** 49,- Kč • **Předplatné** šestí čísel včetně poštovného: 280,- Kč, studenti a důchodci: 190,- Kč • Časopis lze objednat telefonicky, poštou nebo prostřednictvím našich webových stránek • **ISSN:** 1213-2438 • Časopis vychází s podporou Ministerstva kultury ČR, Nadace Český hudební fond a Hudební nadace OSA.

PRODEJNÍ MÍSTA: PRAHA: Hudební informační středisko, Besední 3, Praha 1 • Divadlo Archa (pokladna), Na poříbí 26, Praha 1 • Roky, NoD, Dlouhá 33, Praha 1 • Tamizdat Record shop, Jindřišská 5, Praha 1
 • Knihkupectví Prusperu, Divadelní ústav, Celetná 17, Praha 1 • Knihkupectví Fraktály, Batelánská nám. 5a, Praha 1 • Centrum pro srušovací umění, Jelení 8, Praha 1 • Knihkupectví Mata - Aurora, Opletalova 8, Praha 1 • Knihkupectví
 Kosmas, Perlová 3, Praha 1 • Jazzcentrum Agharta, Krakovská 5, Praha 1 • Volvox Globator, Opatovická 26, Praha 1 • Café RYBKA, Opatovická 7, Praha 1 • PJ Music, Dittrichova 11, Praha 2 • Black Point music, Vacínova 5, Praha 8 • BRNĚL:
 Knihkupectví Barvič-Novotný, Česká 13, Brno • Indies, Koblížná 2, Brno • Kulturní a informační centrum města Brna, Redišská 12, Brno • OSTRAVA: Knihkupectví Arforum, Puchmajerova 8, Ostrava • PLZEŇ: HOUDEK - hudební nástroje,
 Divadelní 1, Plzeň • OLOMOUČ: Knihkupectví Velhrad, Wurmova 6, Olomouc • HRADEC KRÁLOVÉ: VH Gramo, Hálkova 309, Hradec Králové • Antikvariát „Na Rynku“, Malé nám. 129, Hradec Králové • ČESKÉ BUDEJOVICE: Knihkupectví a
 antikvariát TYCHÉ, Česká 7, Česká Budějovice • PARDUBICE: Kamala, Dům techniky, nám. Republiky 2666, Pardubice • HRANICE: Knihy Horzík, Jiráskova 428, Hranice • LITOMYŠL: Muzika KALIBÁN, Smetanovo nám. 16, Litomyšl

Milí čtenáři,

Naše kroky tentokrát směřují do Polska. Pokračujeme tak v občasném mapování hudebních regionů a opět se obracíme na sever, i když méně vzdálený, než tomu bylo v letošním prvním, „severním“ čísle. Matěj Kratochvíl, Petr Ferenc a Lukáš Jiříčka si tentokrát situaci jeli obhlédnout přímo na místo a udělali si obrázek o hudebních oblastech, na něž se specializují – Matěj Kratochvíl o soudobé vážné hudbě, Petr Ferenc o industriálu a Lukáš Jiříčka o jazzu. O spolupráci jsme požádali také skladatele Martina Smolku, známého polonofila, který přispěl článkem o „zlatém věku“ polské hudby 20. století, tzv. polské školy, a také souborem útržků týkajících se Pavla Szymańskiego, prý jednoho z nejzajímavějších polských skladatelů současnosti. Miroslav Pudlák si pro titulní rozhovor vybral jiné výrazné jméno polské soudobé hudby – Zykmunta Krauzeho. A Karel Veselý tradičně přispěl článkem o hipopu, samozřejmě polském. Na čísle se také nepřímo podíleli další lidé, kterým tímto patří náš dík. Směřuje především do Polského institutu v Praze, bez jehož organizační a finanční podpory by se výzvedná cesta našich redaktorů asi nemohla uskutečnit, a také k Michalovi Siarczowskiemu a Kacperu Kuszewskemu, kteří se o ně v Polsku dobře starali.

Po delší době se v tomto čísle zase dostává na world music, a to z pera pisatele z nepopovolanějších, Petra Dorůžky. Petr Ferenc představuje formaci Psychic TV, která se na konci září chystá do Prahy, a já se vracím ke svému amsterdamskému pobytu ze začátku července článkem o opeře *Writing to Vermeer*. Českého dění se tentokrát dotkneme jen letmo, připomenutím letošního kroměřížského Forfestu. Vše si budete moci poslechnout na našem pravidelném sedánku HIS VOICE in Sound, který jsme z Alternativ Gallery tentokrát přesunuli do méně hlučného NoDu (13. 9. ve 20:00).

A mě nezbyvá, než se rozloučit. Od příštího čísla totiž šéfredaktorské kormidlo přebírá Matěj Kratochvíl. I když se však mé jméno přestane objevovat pod úvodníkem, ze stránek časopisu určitě zcela nevyjmí.

Tereza Havelková, šéfredaktorka

[připravil Adam Javůrek]

Právě oplakávaná okurková sezóna byla sice hubenější než obvykle, ale přesto došlo na její opomíjené kladné stránky. Vysychající přísun obvyklých témat dovoluje, že se do deníků dostanou i oblasti, na něž se často nedostává, a do filosofických úvah o kultuře se pouštějí překvapivá jména. V sympatické příloze „pro myšlení, umění a civilizaci“ Kavárna, jež krásí sobotní MF Dnes, vyšel obsáhlý článek šéfredaktora listu **Pavla Šafra** o neškodnosti masové zábavy. Autor zjevně toužil ideově ospravedlnit, proč jeho deník tak ochotně přispívá k propagaci soutěže Česko hledá SuperStar. Nejzajímavější pasáž se týká českých intelektuálů a kulturních elit. Domácí střední proud je prostoduchý, poněvadž elity se nedokáží prosadit, neumi zaumout a boji se zadat si s masou.

„Postoj mravokárců, kteří se většinové společnosti štítí, nemá žádný pozitivní a praktický efekt.“ tvrdí Šafa. „Jenže právě vinou svého mentorství je český intelektuál vesměs tak neúspěšný. Je postižený marxistickým odporem k individuální aktivitě a k individuálnímu úspěchu, ten je v Česku a priori považován za nekalý. Místo toho, aby intenzivně přemýšleli a usilovně tvořili, čeští intelektuálové vyklízejí prostor bulvarizaci české společnosti, protože masová kultura je nejen jednoduchým terčem, nýbrž i snadnou záminkou k vlastní neaktivitě či neúspěšnosti. Důsledkem této intelektuální ochablosti a neproduktivnosti je mimo jiné chudá nabídka originálních publicistických a esejistických textů. A ti, kteří zastávají menšinové názory či prezentují originální pohledy, jsou nezářka zesměšňováni – nikoli nějakou bezduchou masou, nýbrž právě příslušníky inteligence.“

Okurková sezóna také dovolila, že se na titulní straně **Lidových novin** řešila role autorských práv. Vyše podepsaný autor tohoto glosáře ve svém textu obhajoval možnost lidí nakládat si s cizí hudbou po svém. „Ve zdravé společnosti má mít kdokoli právo zmocnit se písně či básně a nechat se jí inspirovat, zremixovat ji, radikálně přetvořit, brutálně ponížit, rozebrat k nepoznání, nebo ji jen jemně posunout do jiné roviny,“ dělá. Původní autoři by jim neměli klást překážky. „Některé umělce by začaly lákat i žaloby za (...) předělavky jejich děl, které se jim z nějakého důvodu nebudou líbit. (...) Mohlo by naplnit propuknout to, co nám díky stávajícím zákonům trvale hrozí: autorská práva by úplně přestala sloužit výměně idejí, ale byla by používána jako obušek k tomu, aby je potlačila.“ S tím nesouhlasil **Milan Tesaf** v *Reflexu* a především náš kolega **Petr Bakla**, který to ko-

mentoval takto: „Chtít legislativně ošetřit, aby ochrana integrity díla možná nebyla a denuncovat tvůrce, kteří takovou ochranu požadují, je projevem nepoučitelného levičáckého blbství. Je typické, že v oněch tak často citovaných rádobách etických pokynech „použij mé dílo jakkoli, ale nevydělávej na tom a uveď mé autorství“ chybí elementární slušnosti, totiž „zeptej se mě“. Místo toho zní: „Nemáš proti nám žádné obrany, my jsme budoucnost a my jsme ti spravedliví, protože my na tom nevyděláváme.“ (...)“ Úvodní citace o zdravé společnosti vede Petra Bakla k tvrzení: „Nemůžu si pomoci, abych neslyšel. Ve zdravé společnosti má mít kdokoli právo vyhnat šlechtu ze zámků a chovat tam prasata.“ Vážně bych rád, aby každému byla ponechána možnost říci: „Polibte mi prdel s vaší uměleckou svobodou, tady jsem doma já.“ Výměna názorů dále pokračuje pod příslušným zápisem na blogu hisvoice.cz.

Hudební zpravodajský bulvár dokáže přežít dokonce několik okurkových sezón. Koncem července přinesl zpravodajský server iDNES článek agentury Korzo s titulem „Country snižuje dětem IQ, tvrdí profesor“. V pravdivost nesmyslné studie by možná leckdo rád uvěřil, avšak původní text pochází z extrémně bulvárního plátku *Weekly World News*, kde se mimo jiné dozvíte, že lidé jsou z prasat, lékaři omylem zaslali do pacienta hodinky za víc než půl milionu korun, v Německu objevili řeku z piva a taky se tam prohání sedmiletý klon Adolfa Hitlera. Aby nebyl těch nesmyslů málo, nejspíše neexistující autor studie dokazuje společenskou nebezpečnost country na verši Toma Waitse. Pozoruhodné je, že tato zpráva – v naprosto stejném znění – se objevila již před třemi lety. Jestliťpak se objeví znovu? Zřejmě ano, jelikož jedna zaručená studie dokazuje, že většina novinářů poslouchá country.

Pokud se neobáváte o osud svého inteligentního kvocientu, můžete si vyposlechnout závadné texty **Toma Waitse** naživo. V době uzávkery HIS Voice se bohužel zdá, že Českou republiku opět nenavštíví, ale lze za ním zajet relativně nedaleko do Berlína či Beneluxu. Po neskutečných sedmnácti letech Waits také zahráje britskému publiku. Na podzim tam představí novou desku *Real Gone* (vyjde 5. 10.), která bude – jak jinak – přelomová. Waits odstaví piano a bude míchat funky, blues, jamajské rock-steady a latinu či africkou hudbu. Aktuální informace na anti.com.

Tom Waits

ze všech stran

glosář ze světového tisku

Ctihodný server AllAboutJazz.com je od června bohatší o blog. Stará se o něj zkušený žurnalista **Bret Primack**, který se v hudebním světě pohybuje téměř třicet let. Ve svém blogu *Jazz and the Net* zatím především nepřímo propaguje svou knihu. Titul to bude jistě zajímavý, nicméně autor dělá vše pro to, aby ho co nejvíce znevěrohodnil. K ostrážnosti nabádá již poněkud volkohubý název *Jak uspět v novém hudebním byznysu – průvodce krok za krokem*, který knihu řadí někam do tele-shoppingové produkce. Na úvodní stránce propagačního webu newmusicbiz.info slibuje svět, kde svobodní umělci kontrolují svou hudbu a dostávají královsky zapláceno. Na stránkách je spousta ustřížených citací z recenzí. „Spousta nápadů,“ napsaly JazzTimes a zkušenostmi poučený čtenář by se nedivil, kdyby celá věta zněla „Spousta nápadů vás přepadne spíš při čtení tiráže televizního programu než nad touto knihou.“ Avšak nenechte se odradit. Přes všechny negativní jevy se zdá, že Primack napsal příručku, která stojí minimálně za prolistování. Rozřešení vás nebude stát ani haléř, jelikož kniha je na výše uvedené adrese zadarmo ke stažení.

U sebepropagace na chvíli zůstaneme. HIS Voice se také vyzbrojil novým blogem. V minulém glosáři jsme upozorňovali na weblog Karla Veselého a Martina Židka mp34free.blogspot.com. Každý současný hudební časopis by měl mít ambici upozorňovat své čtenáře co nejpoohodlněji na zajímavou hudbu. A jelikož autoři blogu laskavě souhlasili, weblog se nyní přesouvá pod naši střihu na adresu <http://mp34free.hisvoice.cz/> a na jeho tvorbě se budou podílet i další příspěvatelé. Samozřejmě od všech čtenářů uvítáme tipy na originální hudbu, která je zdarma a legálně dostupná na internetu.

Své tipy můžete také rovnou zanést do projektu **One Million Free & Legal Music Tracks**, což je volně upravovatelný seznam portálů, vydavatelství a osobních stránek, které nabízejí hudbu legálně a zdarma. Pokud zjistíte, že váš oblíbený web ve výčtu chybí, můžete si buď stýskat, že seznam je nekompletní, nebo zmáčknete tlačítko „edit page“, přidáte odkaz a vámi upravená stránka bude hned k dispozici ostatním. Vyzkoušejte si to na adrese enorgis.com/pmwiki/pmwiki.php.

Hudebních průvodců jako je mp34free zaplatěných přibývá. Pokud chcete mít dobrý přehled o tom, kam se při svých výletech za dobrou hudbu

OZNÁMENÍ

Polský institut v Praze.

dříve Polské kulturní středisko, už 50 let přibližuje bohatství polské kultury všem, kteří se zajímají o Polsko.

Od října Vás zveme do nových prostor na Malém nám. 1 v Praze 1 (vchod z Karlový ulice 27), kde se můžete těšit na zajímavá setkání s polskou hudbou, filmem, literaturou a výtvarným uměním.

Milovníky hudby zveme k poslechu internetového rádia Polského institutu v Praze.

Polskou hudbu různých žánrů od klasiky přes jazz, rock, pop až po alternativu a hip hop si můžete „naladit“ každý den na internetových adresách www.polskyinstitut.cz a www.abradio.cz

bou dobrouzdalo dalších šedesát čtyř podobných nadšeneckých lovců, sledujte web mp3blogs.org, který každou hodinu automaticky kontroluje vybrané blogy a odkazuje na jejich příspěvky.

Svůj deníček má i zajímavý hudební publicista **Eve-rett True**. Toho si možná pamatujete jakožto šéfredaktora časopisu *Careless Talk Costs Lives*, který měl již od svého vzniku dáno do vínku, že po dvanácti číslech zanikne, jelikož vyznává krutý zákon „co funguje, je zastaralé“. Po plánované euthanasii CTCL se True soustředil na svůj nový projekt, časopis **Plan B**. Nulté číslo vyšlo v červnu a o tom, že časopis bude minimálně stejně zajímavý jako předchůdce, svědčí originální kreslené titulní stránka a uskupení *Chicks On Speed* jako „otvirák“. V půlce srpna vyjde číslo 0.5. Ukázky textů a hned osm weblogů naleznete na adrese planbmag.com.

Čitelné změny nastaly také v několikaletém zmiňovaném hudebním serveru **StylusMagazine.com**. Pro nás, čtenáře, to znamená bohužel spíše špatné zprávy. Originální vzhled byl vyměněn za méně dokonalou kopii známějšího webu Pitchfork Media a co je horší, obsah také začíná ztrácet na zajímavosti. Stále zde zůstává sympatický manifest o tom, že tvůrci chtějí zrovnoprávnit vztah mezi příspěvatelům a čtenářem, ale náročnější čtenář už si krom doposud zajímavých recenzí moc nepočte. Za zmínku stojí snad jen několikadílňý průvodce japonským popem. Rozhovory vymizely a nahradily je stále méně zajímavé a inflaci podléhající průvodce, výčty, listy a žebříčky.

Jednou z nejpodceňovanějších disciplín hudební publicistiky jsou právě podobné žebříčky jako

„dvacet nejvlivnějších jazzových alb“, „tucet nejlepších konceptuálních alb osmdesátých let“, ale také „sedm desek, jež si musíte vzít na dovolenou na Kanárské ostrovy“ nebo „deset nejméně vhodných singlů na svatbu rusovlasých a krátkozrakých francouzských jedinců z řeznických rodin“ atd. Rizika jsou z tohoto výčtu jasná: příliš snadno se tvoří, lze jimi více či méně výpně zabít prostor, ale takové neposlušné seznamy zkazily pověst propracovaným a inspirativním průvodcům. Seznam hudebních, ale i knižních a filmových žebříčků různých kvalit naleznete na adrese listsofbests.com. Tim to ovšem teprve začíná. Můžete se přihlásit do systému, vybrat si například žebříček nejlepších sta alternativních alb dle prestižního deníku The Guardian, označit si desky, které jste již slyšeli, a označovat je (pro ostatní uživatele). Zjistíte-li, že vám nějaký titul chybí a podle zbytku žebříčku se zdá, že by vás měl zajímat, můžete si ho rovnou objednat, pak ho s úlevou odškrtnout a jít o příčku dále až do naprostého sebezvdělání. Velmi užitečný, chytrý i vychytralý systém!

Pozoruhodný newsletter **earplug** je na tom překvapivě lépe než Stylus. Ačkoli by se mohlo zdát, že forma e-mailového zpravodajství je pro hudební publicistiku jedenadvacátého století mrtvá, earplug se již dopracoval k dvacátému osmému číslu a ve své redakci si udržuje i skvělého hudebního žurnalistu Phillipa Sharburna, což se nepovedlo ani slovnému magazínu Neumu. V posledním čísle earplug nakoukl myšlenku, že hudba bude možná opět ovlivňovat světové politické dění (nebo alespoň naopak). David J. Prince píše: „Jednu věc nemůžete Georgi W. Bushovi upřít: jeho potenciální znovuzvolení podnítilo umělce po celých Státech, aby se zapojili do hnutí, jež vyžadují změnu. Neslychané množství politicky motivovaných společenských akcí během tohoto léta je toho důkazem.“ Nejvýznamnějším hudebně-aktivistickým uskupením je sdružení Music For America a nad ním nově vzniklá aliance Involver, v níž se angažuje také slavný kulturní stánek Knitting Factory. V dalším glosáři ze všech stran již budeme moudřejší.

Originalita většiny hudebních skupin končí u jejich názvu. A kdyby se nemožili ani na to, mohou vyzkoušet směnárnu jmen na adrese krasnej.net/bne. Kdokoli může zadat nové jméno („Jesus Is My Chamber-Maid“, „Gabbu Gabbu Kafka“ a podobné skvosty), označovat špatný nápad nebo ho nedejbože použít. Krom této směnárny připravují tvůrci webu – hudebníci kolem Neonarcist Records – ještě automatický generátor metalových jmen a log.

Držím se vlastních posedlostí

[Miroslav Pudlák, Matěj Kratochvíl]

Chceme-li správně vystihnout obraz polské hudby posledních čtyř dekády, nosím v něm chybět hned vedle slavných jmen (jako Lutosławski, Górecki nebo Penderecki) také jméno Zygmunta Krauzeho. Jeho pozice ovšem byla vždy výjimečná. Hned od svých prvních opusů se neohlížel na imperativy tzv. Nové hudby a razil svou vlastní, velmi vyhraněnou a radikální cestu. V 60. letech se díky tomu ocital stranou hlavního proudu a poněkud ve stínu jiných. Naopak v následujícím desetiletí jeho poetika prokázala svou aktuálnost. Pro svůj koncept Krauze razí pojem „unistická hudba“ a jako podnět zmiňuje setkání s dílem konstruktivistického malíře Władysława Strzemińskiego. Svou hudbu záměrně zbavuje dramatického rozvíjení, napětí, vrcholů a kontrastů typických pro konvenční hudební formy. V Krauzeho statické hudbě se materiál, který je představen v prvních několika vteřinách díla, nemění po celý zbytek skladby. Posлуhač je pozván, aby sledoval jemné detaily a nenápadné dění uvnitř zdánlivě neměnného materiálu. Krauze se tím přiblížil např. estetice Ligetiho mikropolyfonních ploch, nebo určitým aspektům pozdějšího minimalismu. K dalším prvkům Krauzeho experimentátorství patří uplatnění prosto-

ru v hudební produkci (např. rozmístěním reproduktorů hrajících simultánně různé zvukové vrstvy díla) a využití cizí hudby jako materiálu (spíše než o koláži jde o simultánní znění různých hudeb). V několika případech Krauze sáhl po materiálu hudby lidové, ale také historické nebo žánrové. Jeho interpretační aktivity vedly k založení souboru Warsztat Muzyczny (Hudební dílna), který hrál po dvě desetiletí významnou roli v polském hudebním životě a kromě provádění nových skladeb také pěstoval improvizaci a různé performance. Krauze dodnes dává sólově klavírní recitály, které bývají nejen hudebním, ale i divadelním zážitkem. Jsou komponovány jako dramaturgický celek, kde jsou soudobé skladby proloženy citáty ze známých klasických děl, neobvykle transformovaných a ozvláštňených ironizací koncertních konvencí.

Počátkem šedesátých let jste formuloval svoji poetiku tzv. unistické hudby, tedy hudby, v níž každá skladba vychází z úzce ohraničeného materiálového okruhu. Jak byl tehdy tento radikální koncept přijímán v Polsku?

Unistická hudba je hudba, která se vyhýbá kontrastům. Je to hudební forma bez konce a začátku. Ale nejde vlastně o mou původní koncepci. Teorii unistického umění formuloval vynikající polský malíř Władysław Strzemiński již ve třicátých letech. Setkal jsem se s jeho obrazy, když jsem studoval na konzervatoři, a byl jsem jimi a jejich myšlenkou fascinován. Tehdy jsem se rozhodl převést tuto ideu do hudby. Všechno mi z toho hudba extrémně tichá, bez kontrastů, určitým způsobem kontemplativní. Moje hudba byla naprosto odlišná od všeho, co v té době vznikalo, ale byla přijímána docela dobře. Šedesátá léta byla obdobím hledání radikálních myšlenek. Na rozdíl od dnešních dnů byli skladatelé i interpreti otevření novým přístupům a názorům, stejně tak i hudební spolky a instituce. Byla to šťastná doba.

Zygmunt Krauze (nar. 1938), polský skladatel a klavírní virtuózní. Studoval na Chopinově Akademii ve Varšavě a v Paříži u Nadě Boulangerové. Od r. 1957 sbíral ceny ve skladatelských soutěžích (Łódź, Gaudeamus). Od r. 1963 vystupuje jako klavírista, sólově i se světovými orchestry. V roce 1967 založil soubor Warsztat Muzyczny. Učil klavír mj. na Cleveland State University a mistrovských klavírních kurzech po celém světě. Byl uměleckým poradcem v pařížském IRCAM, hostujícím profesorem na Yale University v New Haven, dlouholetým předsedou ISCM. Mezi jeho různá čestná ocenění patří i francouzský řád Chevalier dans l'ordre des Arts et des Lettres. Jeho hudbu najdeme na značkách Sony, EMI, Collins Classics, Muza, ORF, Thesis a Nonesuch. V Polsku o něm nedávno vyšla knižní monografie.

